

Tillaga að breytingu á gjaldskráfyrir leikskóla

Fulltrúar Bjartrar framtíðar og Sjálfstæðisflokks leggja til að kannaðir verði möguleikar á að gjaldskrá fyrir leikskóla verði breytt með þeim hætti að fyrstu sex klukkustundirnar verði gjaldfrjálsar. Þetta verði til dæmis gert með því að skipta gjaldi fyrir 8,5 klukkustundir upp í fimm einingar sem byrja að telja við sex og hálfu klukkustund. Skilyrði sé að ekki verði hækkun hjá þeim sem nú þegar nýta sér 8,5 klukkustunda dvalartíma og viðbótarafsláttur tengdur tekjuviðmiðum (20% og 40%) verði áfram virkur. Systkinafláttur verði einnig óbreyttur.

Þeir sem kaupa átta og hálfu klukkustund muni eftir sem áður greiða sama gjald og þeir greiða samkvæmt gjaldskrá 2017 og fyrirhugaðri gjaldskrá 2018, en gjaldskráin hefur ekki hækkað í fjögur ár.

Greinargerð

Þessi aðgerð er fyrst og fremst hugsuð sem stuðningur við þá sem hafa lágar tekjur en gætu hugsanlega stýtt dvalartíma barna í leikskólum. Það á einkum við um þá sem vinna hlutastörf en tölur sýna að tekjur þeirra eru að jafnaði lægri og rannsóknir benda til að heilsufar þeirra sé verulega oft ástæða þess að þeir vinna hlutastarf og eru því tekjulægri.

Tillagan hefur það í för með sér að ef engin breyting verður á dvalarstundafjölda barna í leikskólum eftir gjaldskrárbreytinguna munu um 5,5% foreldra ekki greiða neitt fyrir leikskóladvölinu en verulegur meirihluti foreldra mun greiða lægra gjald en þeir greiða í dag. Þeir sem kaupa átta og hálfu klukkustund munu eftir sem áður greiða sama gjald og þeir greiða samkvæmt gjaldskrá 2017 og fyrirhugaðri gjaldskrá 2018, en gjaldskráin hefur ekki hækkað í fjögur ár.

Ef sú leið verður farin að skipta gjaldi fyrir 8,5 klukkustundir upp í fimm einingar sem byrja að telja við sex og hálfu klukkustund, verður tímagjald sem nemur 5253 krónum fyrir hverja hálfu klukkustund umfram sex klukkustundir.

Þessi tillaga gæti líka sparað foreldrum í fæðingarorlofi launatekjur sem nema um 50 þúsundum á mánuði ef þeir eiga eldra barn í leikskóla og gætu stýtt dvalartíma þess úr meðaltals dvalartíma í sex klukkustundir á meðan á fæðingarorlofi stendur.

Samkvæmt tölum Hagstofunnar voru 5.5% þriggja ára barna ekki leikskóla árið 2016. Ekki hefur verið gerð rannsókn á því hvar þessi börn eru. Það kom þó fram í skýrslu Rauða krossins um fátæk börn á Íslandi að sum börn fari ekki í leikskóla vegna fátæktar. Það hefur einnig komið fram að stærsti hópurinn sem nýtur niðurgreiðslu leikskólagjalda í Hafnarfirði er með tekjur undir 1200 þúsundum á ári, sem stendur ekki undir lágmarksframfærslu. Mikilvægt er að kanna hvort gjaldfrjáls leikskóladagur í sex tíma geti gagnast börnum sem tilheyra hópum sem þarna um ræðir.

Þessi aðgerð gæti líka orðið til þess að gera fjölskyldum kleift að eiga meiri gæðatíma saman, en íslenskir foreldrar, bæði karlar og konur vinna lengur en foreldrar í löndunum sem við berum okkur saman við. Ástæða er til að hafa áhyggjur af löngum vinnudegi yngstu barnanna. Þær fjölskyldur sem geta skipulagt vinnutíma sinn þannig að minna en átta og hálf stund dugi þeim, njóta fjárhagslegs ávinnings af aðgerðinni.

Vinnudagur karla er sérstaklega langur og hefur ekki dregist saman að marki þrátt fyrir aukna atvinnuþátttöku kvenna. Mikilvægt er að kanna möguleika á að hagrænir hvatar geti stuðlað að aukinni samveru feðra með börnum sínum. Í fréttum nýlega hefur verið bent á að í rannsóknum hafi komið fram að langur vinnudagur karla á Íslandi hefti konur.

Þann 1. júní 2015 lögðu sömu flokkar fram tillögu um að tilraun í þessa veru yrði undirbúin í tveimur leikskólum. Þá fögnuðu foreldrar henni með bókun en gagnrýndu jafnframt ójafnræðið sem felst í því því að verkefnið nái eki til allra (einungis tveggja skóla). “Við fögnum hugmyndum fræðsluráðs varðandi sex tíma gjaldfrjálsan leikskóladag en viljum þó benda á að erfitt væri að gæta jafnræðis í slíku verkefni. Þar sem áskoranir okkar sneru að því að allir myndu njóta góðs af þá teljum við að mikilvægara sé að lækka leikskólagjöld og auka systkinaafslátt til jafns við nágrannasveitarfélög...”

Nú hefur verið farið að óskum foreldra um aukinn systkinaafslátt og gjaldskrá hefur sannarlega lækkað að raunvirði, því hún hefur ekki verið hækkuð í samræmi við vísitölu á 4 ár og er nú orðin með þeim lægri á höfuðborgarsvæðinu. Það er því tímabært að taka þessar hugmyndir aftur til skoðunar og útfæra þær á breiðari grundvelli eins og vilji foreldra virtist standa til.

Framkvæmd tillögunnar ætti að hafa óverulegan kostnað í för með sér fyrir Hafnarfjarðarbæ ef dvalartími barna tekur að jafnað ekki miklum breytingum. Ef dvalartími styttest verulega mun draga úr þrýstingi á leikskólakerfið og hefur þá þau áhrif að auðveldara verður að gera nauðsynlegar úrbætur á leikskólastiginu, stytta vinnuviku starfsmanna og eða taka yngri börn inn í leikskólana.